

Veroryhmän alustavia linjauksia

- Linjaukset*
- Taustaa

Ryhmä vielä kautensa alkupuoliskolla
- monia asioita käsittelemättä ja linjaamatta

7.9.2009 Martti Hetemäki

Verotyöryhmä

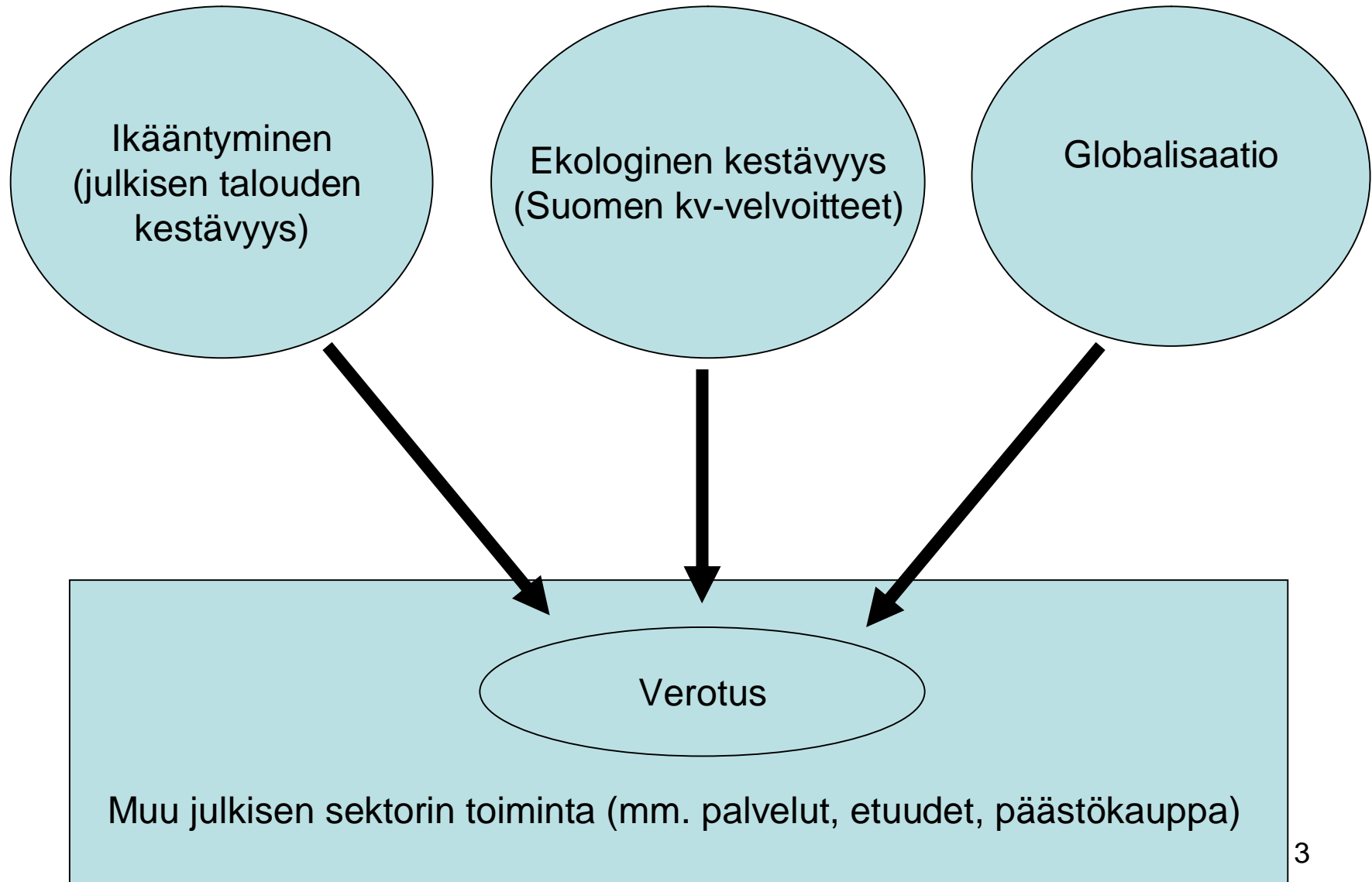
- Martti Hetemäki (pj.), VM
- Heikki Niskakangas (vpj.), HKKK
- Lasse Arvela, VM
- Seija Ilmakunnas, VATT
- Terhi Järvikare, VM
- Sixten Korkman, ETLA
- Teemu Lehtinen, VMKL
- Reija Lilja, PT
- Vesa Vihriälä, VNK
- Raija Volk, PTT
- Seppo Kari (pääsihteeri), VATT
- Marja Paavonen (2. sihteeri), VM

Sihteeristössä

Essi Eerola, VATT, Tuulia Hakola, VM, Teemu Lyytikäinen, LSE/VATT,
Elina Pylkkänen, VM, Tuukka Saarimaa, VATT, Marja Tuovinen, VM

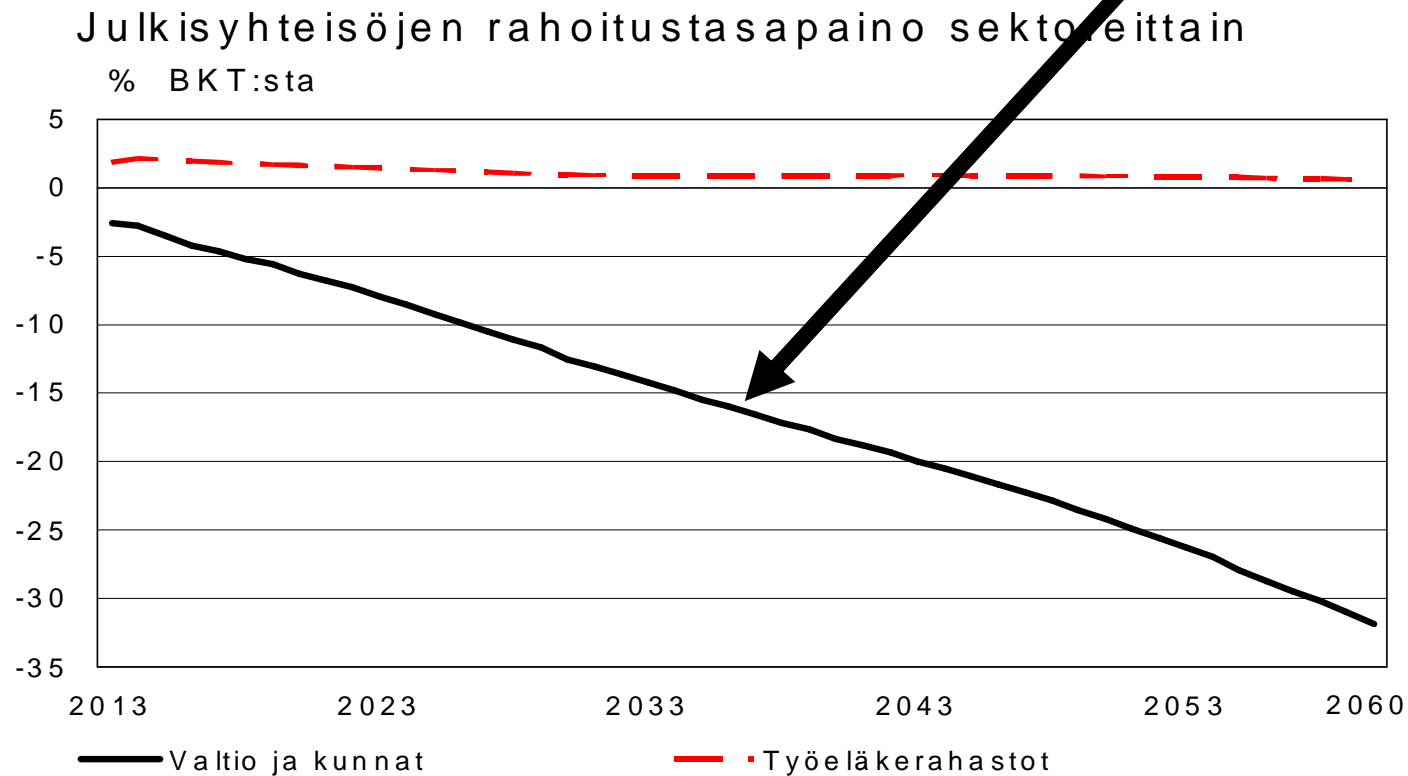
Asiantuntija-aineisto netissä (vm.fi/hankkeet/veroryhma)

Lähestymistapa: Muutostekijöiden vaikutus ja verotus kokonaisuutena

Julkisen talouden kestävyys

- ilman uusia päätöksiä iso riski, että valtion ja kuntien vaje kestämatön

Lähde: VM

⇒ rakenneuudistukset mutta myös verojen korotukset tarpeen
⇒ verorakenne paremmin työllisyyttä ja kasvua tukevaksi

Verotuksen rakenne

Neutraalisuus

- Yhtenä lähtökohtana on, että verotuksen tulee pääsääntöisesti vaikuttaa mahdollisimman vähän taloudellisiin valintoihin.*

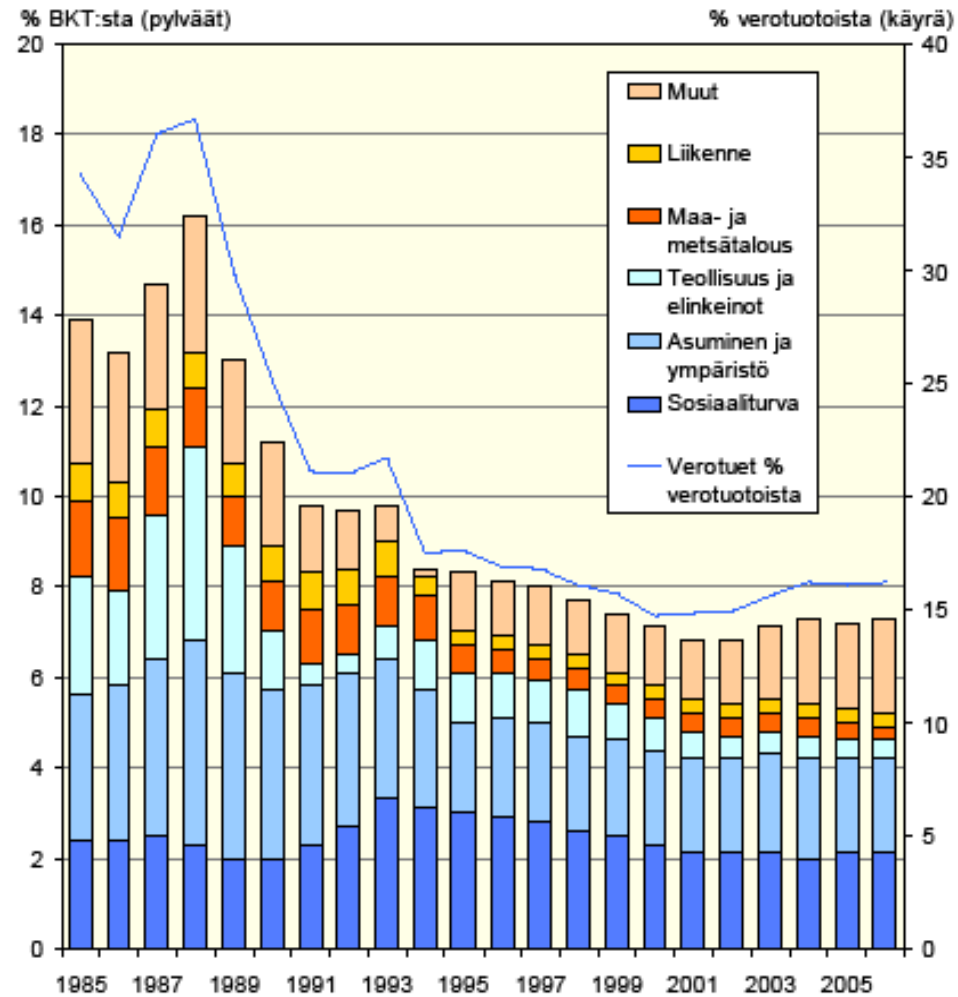
Veropohja

- Verotuksessa on pyrittävä mahdollisimman laajoihin veropohjiin, mikä mahdollistaa tavoitteena olevan verokantojen kohtuullisuuden.*

Painopiste

- Verotuksen painopistettä siirretään maltillisesti työn verotuksesta kulutusverotukseen kuitenkin unohtamatta muutoksen tulonjakovaikutuksia.*

Verotukien kehitys

Lähde: VATT

Suurimmat verotuet 2006, miljoonaa euroa

Laskennallisen asuntotulon verovapaus	1800
Ansiotulovähennys kunnallisverotuksessa	1560
Työntekijöiden lakisääteisen eläkemaksun vähentäminen	1190
Oman asunnon myyntivoiton verovapaus	900
Kunnallisverotuksen eläketulovähennys	720
Lapsilisien verovapaus	520
Velkojen korkojen vähentäminen	490
Elintarvikkeiden ja rehujen ALV (17%)	436
Valtionverotuksen ansiotulovähennys	310
Asumistuen verovapaus	280
Ns. henkilökuntaetuksien verovapaudet	260
Rajoitetusti verovelvollisten verovapaus korkotulosta	250
Luontoismuotoisten sos. tulonsiirtojen alempi ALV-kanta	232
Työntekijöiden sairauspäivärahamaksun vähentäminen	235
Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähentäminen	205

Lähde: VATT

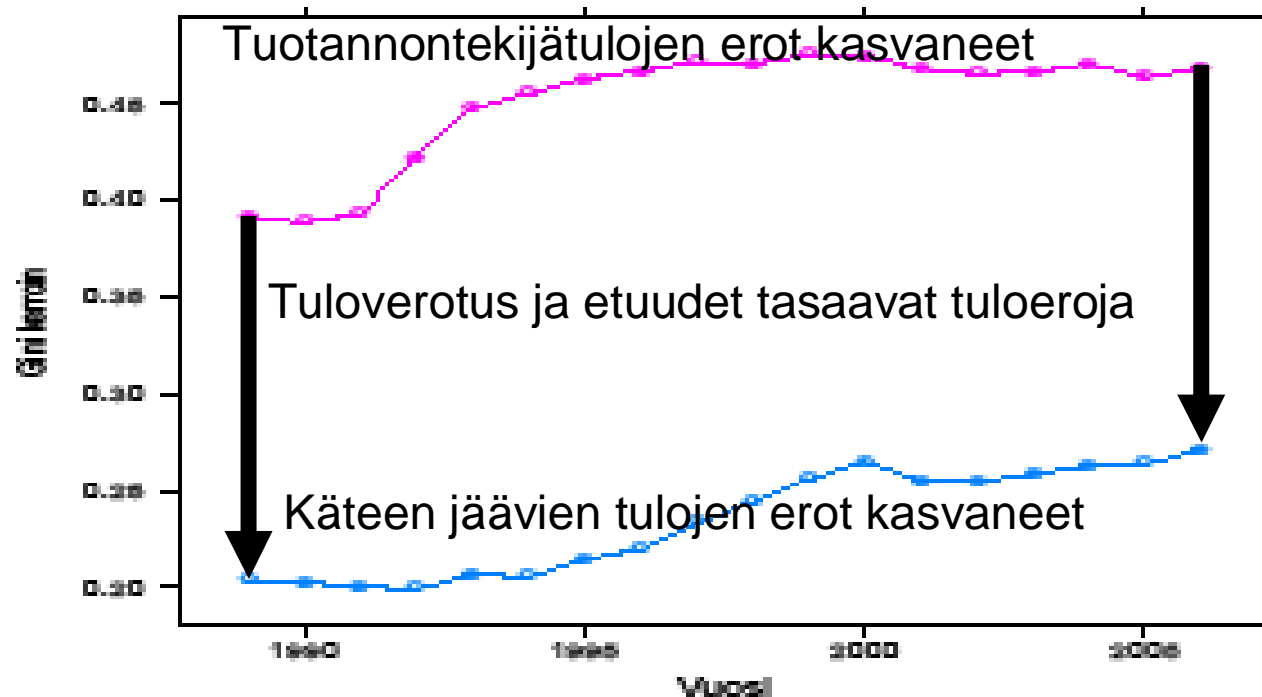
Ei helppoja ja suuria verotuloja tuottavia verotukien poistoja

Tulonjako

- tuloeroja mitataan usein ns. Gini-kertoimella (0 - 1)
- mitä pienempi kerroin, sitä tasaisempi tulonjako
- jos 0, ei tuloeroja, jos 1, yksi saa kaikki tulot

Tulonjaon muutokset

Tulonjaon kehitys 1989-2006 – tuotannontekijätulon ja käytettävissä olevan tulon Gini-kertoimet

Lähde: Markus Jäntti: Tulonjaon ja verojen kohtaannon kehityksestä Suomessa 1985-2006
(ks. vm.fi/hankkeet/veroryhma)

Kaksi tulonjakotarkastelun laajennusta Ruotsin aineistolla

1. Huomioon myös välillisten verojen ja julkisten palvelujen tuloero vaikutukset

2. Huomioon koko elinkaaren tulot

Gini-kertoimet

Tulot	Vuositulo	Elinkaaritulo
Tuotannontekijätulot	0,490	0,196
- Tuloverot + etuudet = Käteen jäävät tulot	0,217	0,102
- Välilliset verot	0,224	0,104
+ Julkiset palvelut = Kokonaistulot	0,189	0,086

Lähde: Elina Pylkkänen: Tulonjako elinkaaritarkastelussa – verojen, tulonsiirtojen ja hyvinvointipalvelujen uudelleenjakovaikutukset elinkaaren aikana Ruotsissa.

(vm.fi hankkeet/veroryhmä)

Tuloerot eivät tasaannu elinkaaren aikana

Jos työttömyys pitkäaikaista tai toistuvaa

- ansiotulovähennys poistanut ns. työttömyysloukkuja
- SATA-komitea ratkoo jäljellä olevia työttömyysloukkuja
- ei Aravissa (tai korkotuetuissa) asuvilla pahoja työttömyysloukkuja
- toimeentulotukea saavista 85 % työkykyisiä ja ei eläkkeellä v. 2007
- muiden (15 %) tuloja takuueläke (2011) nostaa todennäköisesti tuntuvasti

Jos osaaminen, tuottavuus ja palkka eivät nouse riittävästi työuran aikana

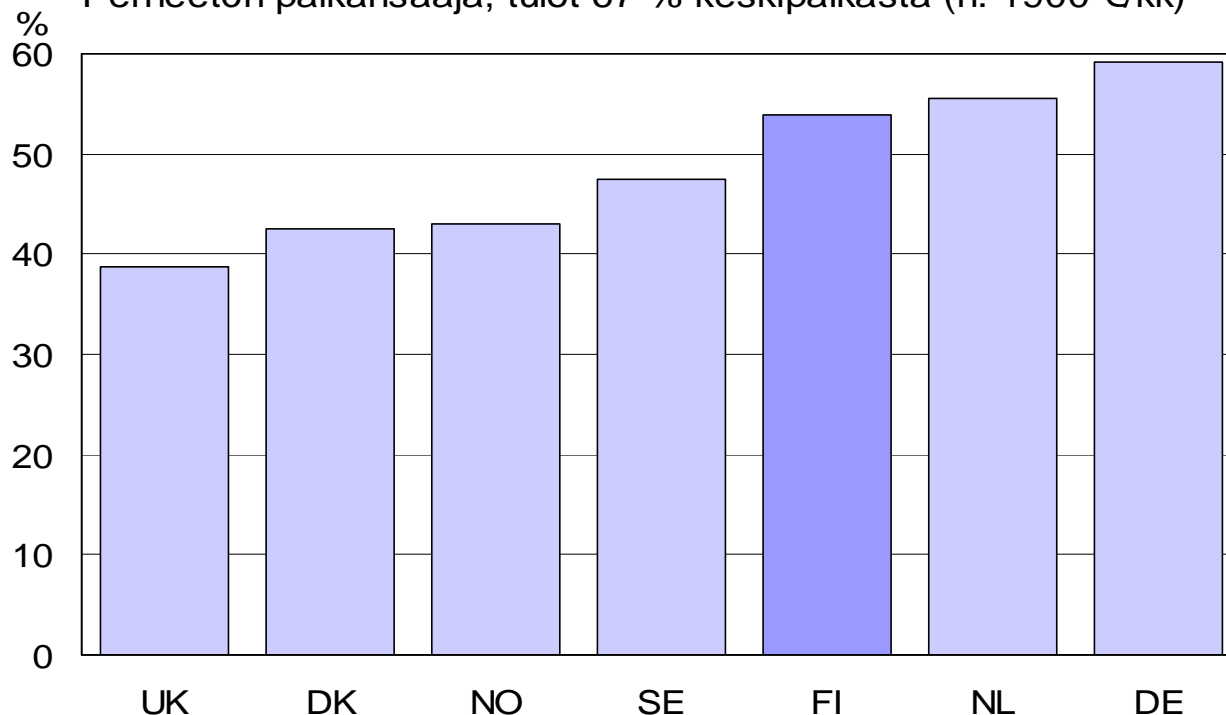
- työntekijän tuottavuuden kasvun veroaste?

Pienituloisen osaamisen ja tuottavuuden kasvun mukaisesta työvoimakustannusten noususta 54 % julkiselle sektorille ja 46 % käteen v. 2008

Marginaaliverokiila v. 2008

Maksettavien verojen osuus tulonlisäyksestä¹⁾

Perheetön palkansaaja, tulot 67 % keskipalkasta (n. 1900 €/kk)

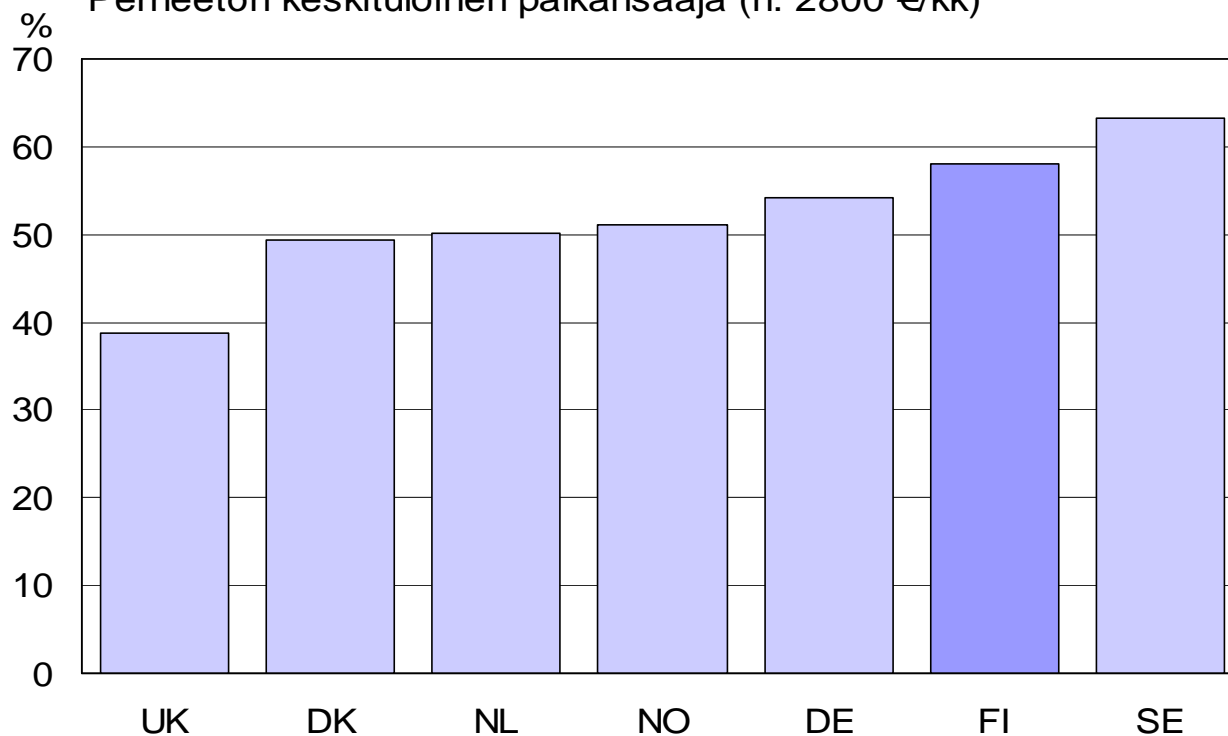
1) Palkansaajien ansiotulovero ja sosiaaliturvamaksut sekä työnantajamaksut

Keskituloisen osaamisen ja tuottavuuden kasvun mukaisesta työvoimakustannusten noususta 58 % julkiselle sektorille ja 42 % käteen v. 2008

Marginaaliverokiila v. 2008

Maksettavien verojen osuus tulolisäyksestä¹⁾

Perheetön keskituloinen palkansaaja (n. 2800 €/kk)

1) Palkansaajien ansiotulovero ja sosiaaliturvamaksut sekä työnantajamaksut

Työn verotus

- Työn verotuksessa säilytetään progressiivisuus eikä siirrytä tasaveroon.*
- Verotuksen mahdollinen kevennysvara on kohdistettava työn verotukseen. Tämä olisi omiaan vaikuttamaan myönteisesti työn kysyntä- ja tarjontapäätöksiin.*
- Työn verotuksen kehittämisen yhtenä tavoitteena tulee olla työntekoon kannustaminen.*

Perusteluja työn kannattavuuden suosimiseen

- työtä ja osaamista on sitä vähemmän, mitä huonommin ne kannattavat
- köyhyys liittyy kiinteästi työttömyyteen ja matalaan tuottavuuteen
- hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus kiinni työllisyydestä ja tuottavuudesta

Tutkimusten perusteella kuitenkin vaikea sanoa, miten paljon tai vähän työn verotus vaikuttaa työn määrään tai työn tuottavuuden kasvuun

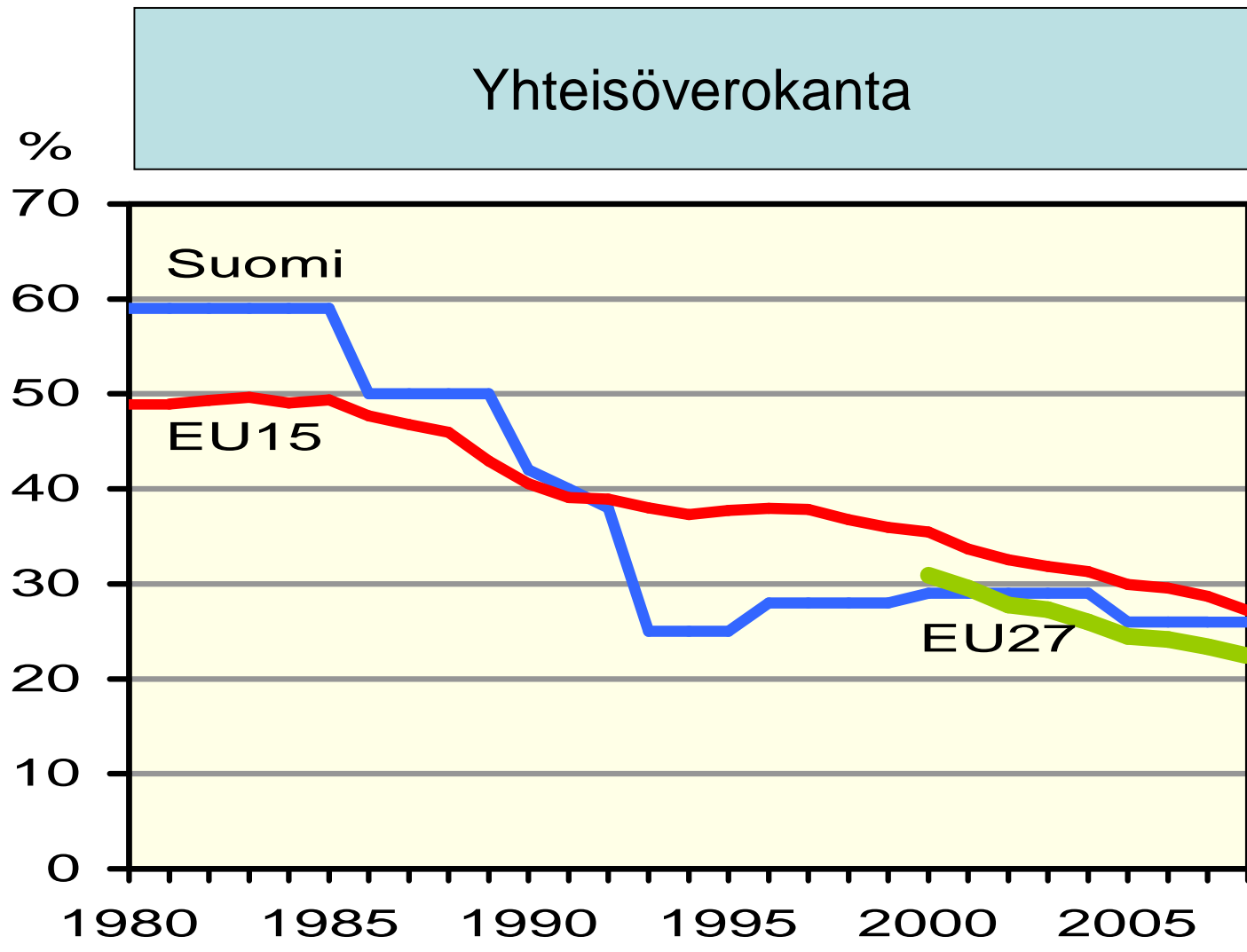
Oikeudenmukaisuus: samanlaisten tulojen samanlainen verokohtelu
- pulmana ansiotulojen muunto kevyemmin verotetuiksi pääomatuloiksi

Työryhmän linjaus 3.2.2009 ns. lääkäriyhtiöasiassa
- työperäistä osinkoa tulisi verottaa palkkatulona tai työkorvauksena

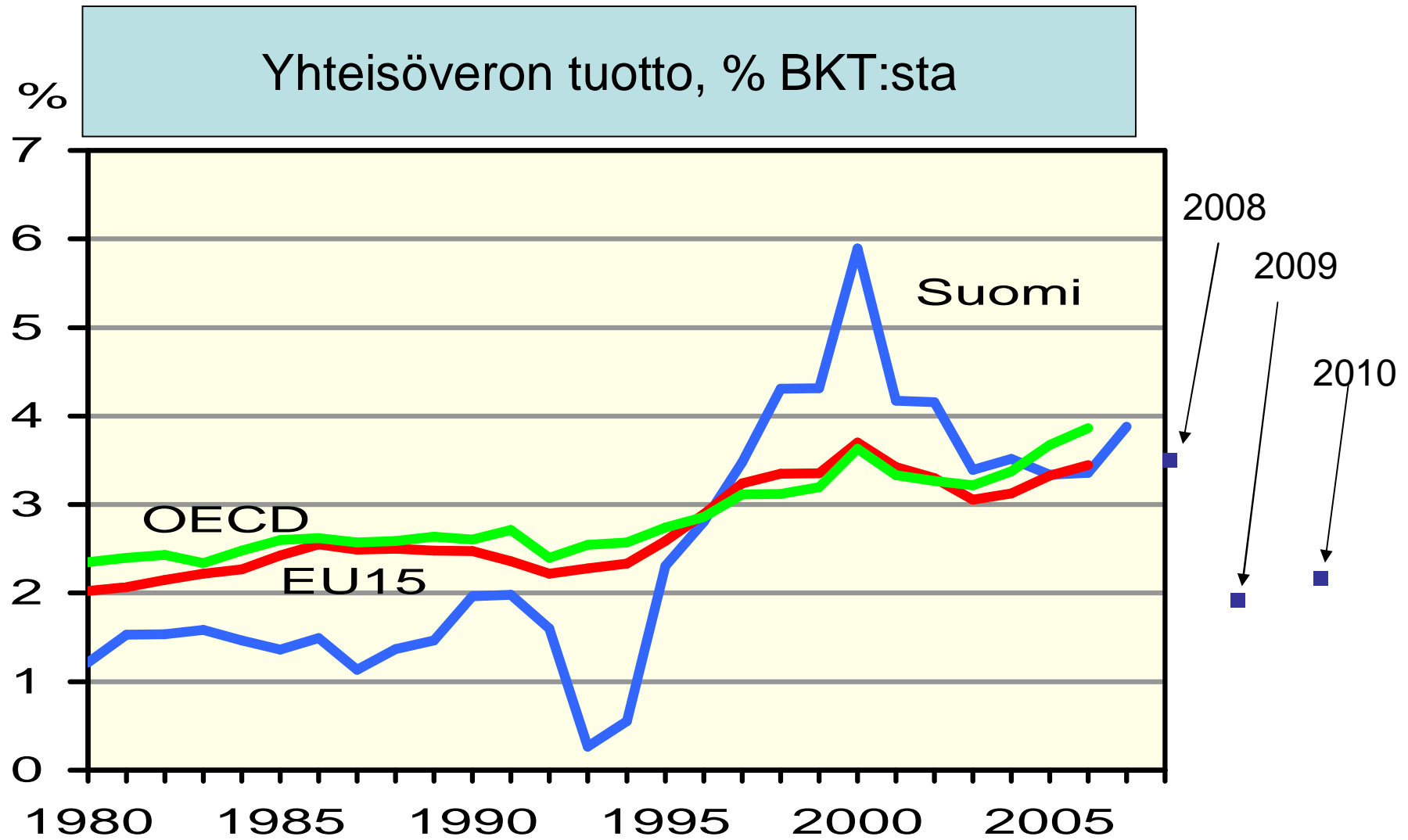
Yritysverotus

- Kansainvälinen verokilpailu kohdistuu ennen kaikkea yhteisöverokantaan.*
- Talouden avoimuuden takia yritysverotuksessa tulee pyrkiä mahdollisimman laajaan veropohjaan ja matalaan verokantaan.*

Lähde: KPMG, ennen vuotta 1997 Harri Hietala

Lähde: OECD/Revenue Statistics, 2008-2010: VM.

Kiinteistöverotuksen osuutta kuntien rahoituksessa tulee nostaa.*

Perusteluja

- paikallistason rahoituksessa kiinteistöverot ja käyttäjämaksut hyviä
- käyttäjä ja hyötyjä maksaa, kunnalle vakaa ja varma tulomuoto
- vähän vääristävä tai jopa neutraali veromuoto, ei kohdistu työhön
- verokilpailutilanteessa kiinteistöt hyvä veromuoto

Pulmia

- muutostilanteet (totuttu matalaan tasoon, tuotto n. 1,1 % veroista 2008)
- kohtuuttomat tilanteet (mm. ns. mummon mökki); tähän monia ratkaisuja

Energia- ja ympäristöverotus

- Ilmasto- ja energiapolitiikassa verotusta voidaan käyttää ohjauskeinona.*
- Mutta lähtökohtaisesti päästökauppasektorilla tulisi välttää kaksinkertaisia toimia.*
- Tälläkin alueella pitäisi ottaa huomioon veropohjan laajuuden tavoite.*

Perusteluja

- Päästökauppa ja hiilidioksidivero vaihtoehtoisia ohjauskeinoja.
- Päästökauppasektorilla ei yleensä tarvita muita ohjauskeinoja.
- Energialähteiden verovähennykset kaventavat veropohjaa.

Yhteenveto alustavista linjauksista

Veropolitiikan haasteet: kestävyys

- - Julkisen talouden kestävyys aiheuttaa suuren haasteen verotukselle. Työryhmä arvioi kestävyysaasteiden vaikutusta veroratkaisuihin ja tulee linjaamaan asiasta myöhemmin.

Verotuksen rakenne

- Neutraalisuus: Yhtenä lähtökohtana on, että verotuksen tulee pääsääntöisesti vaikuttaa mahdollisimman vähän taloudellisiin valintoihin.
- Veropohja: Verotuksessa on pyrittävä mahdollisimman laajoihin veropohjiin, mikä mahdollistaa tavoitteena olevan verokantojen kohtuullisuuden.
- Painopiste: Verotuksen painopistettä siirretään maltillisesti työn verotuksesta kulutusverotukseen kuitenkin unohtamatta muutoksen tulonjakovaikutuksia.

Ansiotuloverotus/työn verotus

- Työn verotuksessa säilytetään progressiivisuus eikä siirrytä tasaveroon.
- Verotuksen mahdollinen kevennysvara on kohdistettava työn verotukseen. Tämä olisi omiaan vaikuttamaan myönteisesti työn kysyntä- ja tarjontapäätöksiin.
- Työn verotuksen kehittämisen yhtenä tavoitteena tulee olla työntekoon kannustaminen.

Yritysverotus

- Kansainvälinen verokilpailu kohdistuu ennen kaikkea yhteisöverokantaan.
- Talouden avoimuuden takia yritysverotuksessa tulee pyrkiä mahdollisimman laajaan veropohjaan ja matalaan verokantaan.

Perintöverotus

- Perintö- ja lahjaverotus on myös tulevaisuudessa tarpeellinen osa verojärjestelmää.

Kiinteistöverotus

- Kiinteistöverotuksen osuutta kuntien rahoituksessa tulee nostaa.

Energia- ja ympäristöverotus

- Ilmasto- ja energiapolitiikassa verotusta voidaan käyttää ohjauskeinona. Kuitenkin lähtökohtaisesti päästökauppasektorilla tulisi välttää kaksinkertaisia toimenpiteitä. Tälläkin alueella pitäisi ottaa huomioon veropohjan laajuuden tavoite.

Jatkotyö syksyn 2009 aikana

- Tuloverotuksen rakenne ja tulonjako
- T&k-verovähennys
- Yritys- ja pääomatuloverotus
- Välillinen verotus ja sen tulonjakovaikutukset
- Arvonlisäveron veropohja ja taso
- Ansiotuloverotus
- Yhteisverotus vs. erillisverotus ja työn tarjonta
- Metsäverotus
- Kuntien ja valtion verotussuhteet